

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA SKUPŠTINI PRIJESTONICE, CETINJE O PREDLOGU ZAVRŠNOG RAČUNA BUDŽETA PRIJESTONICE ZA 2011. GODINU

Uvod

Izvršili smo reviziju Predloga završnog računa Budžeta Prijestonice Cetinje za 2011. godinu koji čine Izvještaj o planiranim i ostvarenim prihodima, Izvještaj o planiranim i izvršenim rashodima, Izvještaj o neizmirenim obavezama i Izvještaj o budžetskom zaduženju za godinu koja se završava na dan 31.12.2011. godine.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Prijestonice je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza, u skladu sa Zakonom o budžetu, Zakonom o finansiranju lokalne samouprave, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet države, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, propisima kojima se regulišu javni prihodi i javni rashodi i drugim propisima koji su relevantni u državi kao i u skladu sa Međunarodnim standardima revizije za javni sektor. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne i pogrešne iskaze nastale usled kriminalne radnje ili greške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da, na osnovu revizije, izrazimo mišljenje o prikazanom Predlogu završnog računa Prijestonice za 2011. godinu. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se u razumnoj mjeri uvjerimo da finansijski iskazi ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanja datim u finansijskim iskazima koji čine Predlog završnog računa Prijestonice. Izbor postupaka zasnovan je na revizorskom prosudjivanju, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnih i pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima nastalih usled kriminalne radnje i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju Predloga završnog računa Prijestonice u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe, uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije Predloga završnog računa. Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju razumnu osnovu za izražavanje mišljenja.

Osnove za mišljenje sa rezervom

U skladu sa propisima Predlog završnog računa Prijestonice je sastavljen na gotovinskoj osnovi koja podrazumijeva da su prikazani prihodi naplaćeni, odnosno da su za prikazane rashodi izvršene isplate. Iz tih razloga, revizijom su obuhvaćene samo transakcije koje su evidentirane preko glavnog računa trezora Prijestonice.

Primici i izdaci Budžeta Prijestonice provjeravani su uvidom u odgovarajuće izvode poslovnih banaka, u skladu sa obimom revizije definisanim Ugovorom o reviziji.

Obim revizije je ograničen i ne obuhvata ispitivanje da li su sve obaveze uplatioca po osnovu ustupljenih prihoda koje po članu 25 Zakona o finansiranju lokalne samouprave uvodi država i ustupa ih Prijestonici u određenom procentu, izvršene odnosno da li su svi prihodi budžeta Prijestonice naplaćeni.

a) Država je preko Centralnog trezora, Prijestonici ustupala dio poreza na dohodak fizičkih lica od 16% i porez na promet nepokretnosti i prava u visini od 80%. Međutim, čl. 26 Zakona o finansiranju lokalne samouprave propisano je da se prihodi po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica, direktno uplaćuju na račune budžeta lokalnih samouprava.

Na osnovu raspoloživih informacija u toku revizije i sprovedenih revizorskih procedura, nijesmo bili u mogućnosti da se na adekvatan način uvjerimo u eventualno postojanje dodatnih potraživanja Prijestonice po osnovu ustupljenih prihoda od poreza. (Napomena 5).

b) Imajući u vidu da država dodeljuje koncesije i vrši njihovu naplatu preko Centralnog trezora, Prijestonica ne raspolaže zvaničnim informacijama o tome ko su obveznici koncesija na njenoj teritoriji, visini ugovorenih naknada kao i naplaćenom iznosu od koncesionara, kako za 2011. godinu tako i za prethodne godine.

Obzirom da će koncesione naknade od 2012. godine pripadati opštini u visini od 70% neophodno je obezbjediti uticaj Prijestonice u naplati ovih prihoda kao i uvid u naplaćene iznose koncesija.

(Napomena 7).

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za eventualne korekcije koje bi mogle nastati po osnovu provjera da li su sve obaveze uplatioca po osnovu ustupljenih prihoda prema budžetu izvršene, Predlog završnog računa Prijestonice za 2011. godinu, po svim materijalno značajnim pitanjima, objektivno i istinito prikazuje prihode, primitke i rashode kao i neizmirene obaveze i budžetsko zaduženje sa stanjem 31.12.2011. godine.

Skretanje pažnje

Ne kvalifikujući naše mišljenje skrećemo pažnju na sljedeće činjenice:

1. Potraživanja po osnovu poreza

Potraživanja po osnovu poreza i naknada iznose 3.794.105 €, pri čemu porez na nepokretnosti čini 54,60 % ili 2.071.903 €. Nenaplaćena potraživanja su povećana u odnosu na prethodnu godinu za 29%. Potraživanja po osnovu poreza treba uskalditi sa realno mogućom naplatom što se prije svega odnosi na potraživanje za porez na firmu ili naziv. (Napomena 23).

Prijestonica istovremeno ima visok nivo zaduženosti i visok nivo nenaplaćenih potraživanja.

2. Državna imovina

Prijestonica nije otpočela aktivnosti u vezi primjene Zakona o državnoj imovini ("Sl. list CG", br. 21/09, 40/11) niti posjeduje evidenciju o nepokretnoj imovini nad kojom ima nesporno vlasništvo a koja bi bila usaglašena sa Upravom za nekretnine. (Napomena 28).

3. Budžetska prekoračenja

U toku izvršenja Budžeta, Prijestonica je u izvjesnom broju slučajeva ostavila prekoračenja na rashodnoj strani budžeta veća od 10% planiranih. Takođe, u jednom slučaju rashodi nisu bili predviđeni. (Radio Cetinje).

4. Zakonska regulativa

Predlog Završnog računa Prijestonice Cetinje, je sačinjen u skladu s važećim propisima, na gotovinskoj osnovi.

Međutim, ovakav način evidentiranja predstavlja samo dio poslovanja koji se ogleda u tokovima gotovine, zbog čega je neophodno da se na nivou države donesu propisi koji bi obavezali lokalne samouprave da organizuju knjigovodstvo na obračunskoj osnovi čime bi se omogućilo sagledavanje cjelokupnog poslovanja kao i računovodstveno obuhvatanje nekretnina, opreme, potraživanja i obaveza. Na ovaj način bi se omogućilo i međusobno povezivanje postojećih programa koje Prijestonica koristi za pojedine oblasti poslovanja, u jedinstveni informacioni sistem.

U prilog ovome su i odredbe osnovnog Zakona koja reguliše poslovanje lokalnih samouprava:

I Prema članu 55 Zakona o finansiranju lokalne samouprave, Završni račun budžeta lokalne samouprave sadrži:

- 1) Bilans stanja;
- 2) Bilans prihoda i rashoda, iskazanih u skladu sa organizacionom, funkcionalnom i ekonomskom klasifikacijom;
- 3) Izvještaj o kapitalnim rashodima i finansiranju;
- 4) Izvještaj o novčanim tokovima;
- 5) Izvještaj o izvršenju budžeta, sačinjen tako da prikazuje razliku između odobrenih sredstava i izvršenja;
- 6) Objašnjenje većih odstupanja između odobrenih sredstava i izvršenja;
- 7) Izvještaj o primljenim donacijama i kreditima, domaćim i inostranim i izvršenim otplatama dugova;
- 8) Izvještaj o korišćenju sredstava iz tekuće i stalne budžetske rezerve;
- 9) Izvještaj o garancijama datim u toku fiskalne godine;
- 10) Izvještaj eksterne revizije o finansijskim izvještajima iz tačke 1 - 9 ovog stava.

Međutim, navedene odredbe iz člana 55 Zakona se ne primjenjuju niti su propisane bilansne šeme i ostali izvještaji završnog računa.

Umjesto navedenih izvještaja koji čine završni račun, lokalne samouprave dostavljaju Ministarstvu finansija podatke o prihodima i rashodima (na gotovinskoj osnovi), Bilans tokova gotovine kao i podatke o budžetskom zaduženju.

Takođe, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet države, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština propisane su sljedeće klase na kojima se evidentiraju poslovne promjene:

- 0 - Nefinansijska imovina;
- 1 - Finansijska imovina;
- 2 - Obaveze;
- 3 - Kapital.
- 4 - Izdaci,
- 5 - Korektivni računi.
- 7 - Primici;
- 9 - Korektivni računi.

Od propisanih klasa i konta, u lokalnim samoupravama su u primjeni samo dvije klase:

- Klasa 4 na kojoj se evidentiraju gotovinski izdaci i
- Klasa 7 na kojoj se evidentiraju gotovinski primici bez obzira da li potiču od sopstvenih prihoda ili pozajmljenih sredstava zbog čega se knjigovodstvo budžeta lokalnih samouprava svodi na evidentiranje promjena (priliva i odliva) na izvodima poslovnih banaka dok se završni račun svodi na bilans novčanih tokova.

Podgorica, 28.05.2012. godine

“Reviko“ doo

Keković Dragiša, ovlašćeni revizor

